

C-66/02. sz. ügy

Olasz Köztársaság

kontra

az Európai Közösségek Bizottsága

„Megsemmisítés iránti kereset – Állami támogatás – 2002/581/EK határozat – Bankoknak nyújtott adókedvezmények – Határozat indokolása – Állami támogatásnak minősítés – Feltételek – Közös piaccal való összeegyeztethetőség – Feltételek – Közös európai érdek szempontjából jelentős projekt – Egyes tevékenységek fejlesztése”

C. Stix-Hackl főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2005. szeptember 8.

A Bíróság ítélete (második tanács), 2005. december 15.

Az ítélet összefoglalása

1. *Megsemmisítés iránti kereset – Jogalapok – Az indokolás hiánya vagy elégtelensége – Az érdemi jogszerűsége vonatkozó jogalaptól elkülönülő jogalap*

(EK 230. és 253. cikk)

2. *Államok által nyújtott támogatások – Fogalom – Adómentességre, adócsökkentésre, illetve fizetési halasztásra irányuló adóintézkedések egyes banki szerkezetátalakítási műveletek esetén – Bennfoglaltság*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

3. *Államok által nyújtott támogatások – A Bizottság által végzett vizsgálat – A támogatási program teljes körű vizsgálata – Megengedhetőség – Következmény*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

4. *Államok által nyújtott támogatások – Fogalom – Az intézkedés szelektív jellege – Kizárólag a banki ágazat bizonyos tevékenységeit végző vállalkozásoknak kedvező adóintézkedés – Bennfoglaltság*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

5. *Államok által nyújtott támogatások – A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége – Versenytorzítás – Értékelési szempontok*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

6. *Államok által nyújtott támogatások – Tilalom – Eltérések – Közös érdek szempontjából jelentős projekt megvalósítását elősegítő támogatások – Valamely gazdasági ágazat fejlődését célzó támogatások – A Bizottság mérlegelési jogköre – Bírósági felülvizsgálat – Korlátok*

(EK 87. cikk, (3) bekezdés, b) és c) pont)

1. A megsemmisítési keresetknél valamely jogi aktus indokolásának megalapozottsága az érdemi jogszerzésére vonatkozik. Az indokolás megalapozottságának vitatását ezért nem lehet az EK 253. cikkben előírt kötelezettség betartásának felülvizsgálata során vizsgálni.

(vö. 26., 55. pont)

2. A támogatás fogalma általánosabb, mint a szubvencióé, mivel nemcsak az olyan pozitív juttatásokat foglalja magában, mint maguk a szubvenciók, hanem azon beavatkozásokat is, amelyek különbözőféleképpen könnyítenek általában a vállalkozás költségvetésének terhein, és amelyek azonos természetűek és azonos hatásúak anélkül, hogy a szó szoros értelmében szubvenciónak minősülnének. Ebből következően az az intézkedés, amellyel az állami hatóságok adómentességet biztosítanak egyes vállalkozásoknak, amelyek ugyan nem járnak együtt állami források átruházásával, de pénzügyileg kedvezőbb helyzetbe hozzák a kedvezményezettet, mint a többi befizetőt, állami támogatásnak minősül az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján. Ugyanígy állami támogatásnak minősülhet az az intézkedés, amely egyes vállalkozásoknak adócsökkentést vagy egyébként esedékes adófizetés halasztását engedélyezi.

Így van ez a banki szerkezetátalakítási műveletekre irányuló adószabályozásnál is, ahol az intézkedések vagy kisebb adókulcs alkalmazása révén, vagy az egyébként fizetendő adó helyett tételes adó alkalmazásával, vagy az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök a bankról a korábbi átruházó banki alapítványra történő visszaengedményezésére során, vagy a kedvezményezett bank tagállami központi bankban levő részesedésének a korábban ezeket a banknak átruházó banki alapítványra történő átruházásakor a tényleges többletérték esetén biztosított adómentesség révén adócsökkentést eredményeznek, különösen ha az említett részesedésekhez eredetileg ingyenesen jutott, és visszerhesen ruházta át az alapítványra, vagy a részesedéseket újraértékeltek.

Ezt a megállapítást nem gyengíti a visszaengedményezések adósemlegességét megállapító intézkedésekre vonatkozóan az az érv sem, hogy az egyébként esedékes adó fizetését a javak esetleges későbbi eladásának időpontjára halasztják. Nemcsak az adótartozás fizetési halasztása minősülhet ugyanis állami támogatásnak, hanem féként az olyan a jelen ügyben tárgyalthoz hasonló visszaengedményezés, amelynek során valamely jogalanyról valamely másikra történő tulajdonátruházás történik oly módon, hogy a visszaengedményezést valamely másik jogalany banki alapítvány javára végrehajtó banki társaság számára az adómentesség végleges lesz.

(vö. 77-82. pont)

3. A támogatási rendszerek esetén a Bizottság annak megállapítása érdekében, hogy e program támogatási elemeket tartalmaz-e, arra szorítkozhat, hogy a kérdéses program jellemzőit tanulmányozza, anélkül, hogy köteles lenne minden egyes alkalmazási esetet megvizsgálni. Ezért amennyiben nem vitatott, hogy valamely támogatási program bizonyos vállalkozásoknak kedvez, az a körülmény, hogy olyan kedvezményezetteknek is javára szolgál, amelyek nem vállalkozások, még nem teszi kérdésessé e megállapítást, amely elégséges az EK 87. cikk (1) bekezdésének valamely támogatási programra történő alkalmazásához.

(vö. 91-92. pont)

4. Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja a „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesítő” támogatásokat, azaz a szelektív támogatásokat. E rendelkezés vonatkozásában valamely állami támogatás szelektív lehet akkor is, ha az összes gazdasági ágazatot érinti.

Ez a helyzet az adócsökkentést vagy adómentességet, illetve fizetési halasztást tartalmazó azon adóintézkedések esetében, amelyek csak a bankszektorra vonatkoznak, és azon belül kizárólag bizonyos tevékenységet végző vállalkozásoknak kedveznek. Mivel nem alkalmazandóak minden gazdasági szereplőre, és valójában megsértik a közösségi adójogi programot, nem tekinthetők általános pénzügyi vagy gazdasági intézkedésnek.

Az ilyen adóintézkedéseket ezért meg kell tiltani az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján, mivel nem igazítják a banki vállalkozások sajátos jellemzőihez, de úgy fogják fel ezeket, mint amelyek javítják bizonyos vállalkozások versenyképességét az ágazat fejlődésének adott pontján.

(vö. 94/101. pont)

5. Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek, amennyiben érintik a tagállamok közötti kereskedelmet. E két feltétel értékelése keretében a Bizottságnak nem azt kell megállapítania, hogy a támogatásoknak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, hanem csak azt kell megvizsgálnia, hogy e támogatások képesek-e hatást gyakorolni a kereskedelemre és torzítani a versenyt.

A támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetlenségét végső soron meg kell állapítani, ha kihatással van, vagy lehet a Közösségen belüli kereskedelemre, illetve torzító hatással van, vagy lehet a versenyre. Ha az állam által nyújtott támogatás megerősíti valamely vállalkozás helyzetét a Közösségen belüli kereskedelemben versenytársaival szemben, a támogatást olyannak kell tekinteni, mint amely érinti ezt a kereskedelmet. Ezzel kapcsolatban az a körülmény, hogy valamely gazdasági ágazatot közösségi szinten liberalizálnak, eleget tesz annak a feltételnek, hogy a támogatásnak tényleges vagy potenciális hatást kell gyakorolnia a versenyre, illetve a tagállamok közötti kereskedelemre. Másfelől viszont nem szükséges, hogy a kedvezményezett vállalkozás saját maga részt vegyen a Közösségen belüli kereskedelemben. Ugyanis amikor a tagállam támogatást nyújt valamely vállalkozásnak, a belföldi tevékenység ugyanazon a szinten maradhat, vagy növekedhet, ezáltal a többi tagállamban letelepedett vállalkozásoknak az e tagállam piacára való belépési esélyei csökkennek. Másrészt pedig az olyan vállalkozás megerősítése, amely addig nem vett részt a Közösségen belüli kereskedelemben, olyan helyzetbe hozhatja azt, hogy más tagállam piacára be tud lépni.

Ezért meg kell tiltani azokat az adókedvezményeket, amelyek megerősítik a kedvezményezett vállalkozás helyzetét a Közösségen belüli kereskedelemben részt vevő vállalkozásokkal szemben, különösen a pénzügyi szolgáltatások ágazatában közösségi szinten végbement, jelentős liberalizációs folyamattal összefüggésben, amely fokozta a szerződésben előírt, már a tényleges szabad áramlásából eredő versenyt.

(vö. 110/111., 114/119. pont)

6. A Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles körű mérlegelési joggal rendelkezik, amelynek gyakorlása gazdasági és szociális szempontok közösségi összefüggésekben való értékelését feltételezi. A közösségi bíróság e döntési szabadság gyakorlásának jogszerűségét vizsgálva nem helyettesítheti a hatáskörrel rendelkező hatóság értékelését saját értékelésével, hanem csak annak vizsgálatára szorítkozhat, hogy az előbbi értékelés során történt-e nyilvánvaló hiba vagy hatáskörrel való visszaélés.

A Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát azzal, hogy kizárta a „közös európai érdeket szolgáló projekt” minősítést az EK 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében olyan adókedvezményekkel kapcsolatban, amelyek célja lényegében az egyik tagállamban letelepedett piaci szereplők versenyképességének a hazai piacon való versenyhelyzetük megerősítése

érdekében történő javítása. Nem kifogásolható vele szemben, hogy az említett intézkedések a privatizációs folyamat befejezéséhez illeszkednek, ugyanis valamely tagállam által indított privatizációs folyamatot nem lehet önmagában közös európai érdeket szolgáló projektnek tekinteni.

Nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát azáltal sem, hogy úgy ítélte meg, hogy azok az intézkedések, amelyek főként a kedvezményezett versenyképességét javítják valamely olyan ágazatban, amelyben a fokozott nemzetközi verseny jellemző, és a kedvezményezettek helyzetét erősítik az abban nem részesülő versenytársaikkal szemben, nem tesznek eleget annak a feltételnek, miszerint a szóban forgó támogatások nem befolyásolhatják hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben, amely feltételnek pedig egyes gazdasági tevékenységek fejlődését előmozdító támogatásoknak eleget kell tenniük az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében.

(vö. 135., 138-140., 142., 144., 147-149. pont)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2005. december 15. (*)

„Megsemmisítés iránti kereset – Állami támogatás – 2002/581/EK határozat – Bankoknak nyújtott adókedvezmények – Határozat indokolása – Állami támogatásnak minősítés – Feltételek – Közös piaccal való összeegyeztethetőség – Feltételek – Közös európai érdek szempontjából jelentős projekt – Egyes tevékenységek fejlesztése”

A C-66/02. sz. ügyben,

az EK 230. cikk alapján megsemmisítés megállapítása iránt 2002. február 21-én

az **Olasz Köztársaság** (képviseli kezdetben: U. Leanza, később: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítők: M. Fiorilli avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: V. Di Bucci és R. Lyal, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann (előadó), R. Schintgen, G. Arestis és J. Klučka bírák,

előtanácsnok: C. Stix-Hackl,

hivatalvezető: M. Ferreira előtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. február 3-i tárgyalásra,

a f?tanácsnok indítványának a 2005. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en, meghozta a következ?

Ítéletet

1 Az Olasz Köztársaság keresetében az Olaszország által a bankok javára végrehajtott állami támogatási programokra vonatkozó, 2001. december 11-i 2002/581/EK bizottsági határozat (HL 2002. L 184., 27. o., a továbbiakban: megtámadott határozat) megsemmisítését kéri.

A nemzeti jogi háttér

2 Olaszországban a bankrendszer reformját az állami hitelintézetek pénzügyi támogatásának szerkezetátalakítására és megszilárdítására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1990. július 30-i 218. sz. törvénnyel (GURI 182. sz., 1990. augusztus 6., 8. o., a továbbiakban: 218/90. törvény) hajtotta végre.

3 Ez a törvény lehetővé tette az állami hitelintézetek részvénytársasággá történ? átalakítását. E célból felhatalmazott egy állami bankot, hogy ruházza át a bankintézetet egy részvénytársaságnak, különválasztva az átruházó – a gyakorlatban „banki alapítványnak” nevezett – jogi személyt (a továbbiakban: banki alapítvány), a részesedések birtokosát, a banki tevékenységre kizárólagosan jogosult, kedvezményezett részvénytársaságtól (a továbbiakban: banki társaság). A banki alapítvány kezeli a banki társaságban meglév? részesedést, és a keletkez? t?kejövedelmet társadalmi célokra használja fel.

4 A banki vállalkozások átruházása során az inaktív, azaz az üzleti folyamatokban közvetlenül fel nem használt vagyont is átruházzák a banki társaságokra. Ez az állomány növeli a vagyonukat. Ebb?l következik, hogy a banki társaságok azonos m?ködési eredmény mellett a megtérülés szempontjából kedvez?tlenebb eredményeket mutattak, mint a versenyben álló bankok.

5 Az állami hitelintézeteknek a Banca d'Italiában fennálló t?kerészesedését is banki társaságokra ruházták át. E t?kerészesedést banki alapítványoknak nem lehetett juttatni, mivel azok nem tartoztak az ilyen részesedés birtoklására jogosult intézmények körébe.

6 A többek között a 218/90 törvény 7. cikkének (6) bekezdésében megállapított határid? meghosszabbításáról szóló, 1993. november 26-i 489. sz. törvény (GURI 284. sz., 1993. december 3., 4. o., a továbbiakban: 489/83 törvény) 2. cikke kötelezővé tette az állami bankintézeteknek a legkés?bb 1994. június 30-ig történ? részvénytársasággá alakítását.

7 A kormánynak az 1990. november 20-i 356. sz. törvényrendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti szervezetek polgári jogi és adójogi újraszabályozására, valamint a banki szerkezetátalakítás folyamatának adójogi újraszabályozására adott felhatalmazásról szóló, 1998. december 23-i 461. sz. törvény (GURI 4. sz., 1999. január 7., 4. o., a továbbiakban: 461/98 törvény) felhatalmazta az olasz kormányt a bankszektorra és különösen a szerkezetátalakításra vonatkozó rendelkezések újraszabályozására.

8 2. cikke (1) bekezdésének m) pontjával banki alapítványok számára is lehetővé tette részesedés birtoklását a Banca d'Italiában, amennyiben azok végrehajtották a reformmal meghatározott törvényi módosításokat.

9 Az 1998. december 23-i 461. sz. törvény 1. cikke alapján a 1990. november 20-i 356. sz.

törvényrendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti szervezetek polgári jogi és adójogi szabályozásáról, valamint a banki szerkezetátalakítás folyamatának adójogi szabályozásáról szóló, 1999. május 17-i 153. sz. törvényrendelet (GURI 125. sz., 1999. május 31., 4. o., a továbbiakban: 153/99 rendelet) a 461/98 törvényben adott felhatalmazás alapján a következő adókedvezményeket vezette be:

- az egyesülést vagy hasonló átalakulást végrehajtó bankok esetében a jövedelemadó-kulcs (IRPEG) 12,5%-ra csökkentése öt egymást követő adóévben, amennyiben a nyereségből három évig fel nem osztható külön tartalékot képeznek; a külön tartalékot képező nyereség nem haladhatja meg az egyesülésben vagy hasonló átalakulásban részt vett bank követeléseinek és tartozásainak összege és az ebben a műveletben részt vett legnagyobb bank követeléseinek és tartozásainak összege közötti különbség 1,2 %-át (22. cikk (1) bekezdése és 23. cikk (1) bekezdése);
- legyen adósemleges azoknak a javaknak és eszközöknek az átruházó szervezetnek történő visszaengedményezése, amelyek az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlenek, és amelyeket először a 218/90 törvény alapján ruháztak át a banki társaságokra (16. cikk (3) bekezdése);
- tételes adó alkalmazása az előző két francia bekezdésben szereplő műveletekre vonatkozóan fizetendő adó helyett (24. cikk (1) bekezdése és 16. cikk (5) bekezdése);
- adósemlegesség az ingatlanérték-többletre kivetett kommunális adó tekintetében, ugyanezekre a műveletekre vonatkozóan (24. cikk (1) bekezdése és 16. cikk (5) bekezdése);
- a vagyoni hozzájárulásban részesülő banki társaságok adómentesen ruházhatják át a banki alapítványokra a Banca d'Italiában meglévő tőkerészesedéseiket (27. cikk (2) bekezdése).

A megtámadott határozat

10 Egy parlamenti kérdés nyomán az Európai Közösségek Bizottsága az állami támogatásokra vonatkozó hatáskörében 1999. március 24-én írott levelében kérte az olasz kormányt, hogy az szolgáltatson adatokat a 461/98 törvény hatályának és alkalmazási körének értékeléséhez.

11 1999. június 24-i és július 2-i levelével az olasz hatóságok megadták az erre a törvényre és a 153/99 rendeletre vonatkozó adatokat.

12 2000. március 23-i levelével a Bizottság értesítette az olasz hatóságokat, hogy a 461/98 törvény és a 153/99 rendelet szerinte támogatási elemeket tartalmazhat, és felszólította őket, hogy ne hajtsák végre a szóban forgó intézkedéseket. 2000. április 12-én az olasz hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy felfüggesztették az intézkedések végrehajtását, majd 2000. június 14-én további adatokat bocsátottak rendelkezésére.

13 Az olasz hatóságok az 1998-ban, 1999-ben és 2000-ben végrehajtott 76 ügyletnél elméletileg legfeljebb 5358 milliárd ITL-re, azaz 2767 millió EUR-ra becsülték a 153/99 rendelet 23. cikkének (1) bekezdése és 23. cikkének (1) bekezdése alapján adott 12,5 %-os jövedelemadó-csökkentés címén szerzett adókedvezmények összértékét.

14 2000. október 25-i levelével a Bizottság értesítette az olasz kormányt az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról. Ezt a határozatot közzétették az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* (HL 2001. C 44., 2. o.).

15 Az eljárás befejeztével a Bizottság azt állapította meg, hogy az Olasz Köztársaság az EK 88. cikk (3) bekezdését megsértve, jogtalanul hajtotta végre a 461/98 törvényt és a 153/99 rendeletet.

Úgy ítélte meg, hogy – a Banca d’Italiában meglévő t?kerészesedések bizonyos átruházásaira a 153/99 rendelet 27. cikkének (2) bekezdésében biztosított adómentességét kivéve – a végrehajtott adóintézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatási programot alkotnak. Az ilyen intézkedések a bankoknak kedveznek, mivel azok így méretüket növelhetik, és alacsonyabb költséggel juthatnak a méretnagyságból adódó gazdaságosság el?nyeihez.

16 Következésképpen a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot, amelyben kitért arra, hogy a 461/98 törvény és a 153/99 rendelet a banki alapítványok javára is nyújt adókedvezményeket, de ezeket a kedvezményeket a határozatban nem vizsgálja.

17 A megtámadott határozat a következőket állapítja meg:

„1. cikk

Az Olaszország által a [461/98 törvény] és a [153/99 rendelet] alapján, különösen a [153/99 rendelet] 16. cikkének (3) és (5) bekezdése, 22. cikkének (1) bekezdése, 23. cikkének (1) bekezdése, 24. cikkének (1) bekezdése és 27. cikkének (2) bekezdése alapján végrehajtott állami támogatási programok, a 2. cikkben foglalt intézkedések kivételével összeegyeztethetetlenek a közös piaccal.

2. cikk

A [153/99 rendelet] 27. cikkének (2) bekezdésében foglalt adókedvezmények nem min?sülnek állami támogatásnak, amennyiben a Banca d’Italia t?kerészesedésének a vagyoni hozzájárulásban részesül? társaságra, majd ezekr?l az alapítványra történ? átruházásából álló kett?s ügylet nem változtat a vagyoni hozzájárulásban részesül? társaság mérlegén.

3. cikk

Olaszország hatályon kívül helyezi az 1. cikkben foglalt támogatási programokat.

4. cikk

1. Olaszország minden szükséges intézkedést megtesz az 1. cikkben említett, a kedvezményezettnek jogellenesen rendelkezésére bocsátott támogatás behajtására.

2. A behajtást haladék nélkül és a nemzeti jog értelmében lefolytatható eljárásoknak megfelelően végre kell hajtani, amennyiben ezek lehetővé teszik e határozat azonnali és hatályos végrehajtását. A behajtandó összegek a kedvezményezett rendelkezésére bocsátása napjától a tényleges behajtásukig terjed? teljes id?szak alatt kamatoznak. Az alkalmazandó kamatláb a regionális támogatás támogatástartalmának kiszámítására használt referencia-kamatláb.

[...]”

A felek kereseti kérelmei

18 Az Olasz Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozatot, mivel az nem felel meg azoknak a feltételeknek, amelyek alapján az olasz bankrendszer reformjával együttjáró adóintézkedéseket „állami támogatásnak” lehetne min?síteni;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

19 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a keresetet;
- a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A közösségi bíróság el?tt folyamatban lev? további eljárások

20 Az Európai Közösségek Els?fokú Bírósága Hivatalához 2002. február 21-én, illetve 2002. április 11-én az Associazione bancaria italiana (ABI) (T?36/02), a Banca Sanpaolo IMI SpA (T?37/02), a Banca Intesa Banca Commerciale italiana SpA (T?39/02), a Banca di Roma SpA (T?40/02), a Mediocredito Centrale SpA (T?41/02), a Banca Monte dei Paschi di Siena SpA (T?42/02), valamint a Compagnia di San Paolo Srl (T?121/02) szintén a jelen ügyben megtámadott határozat megsemmisítése iránt nyújtott be keresetet a Bizottság ellen. A Bizottság az Els?fokú Bíróság el?tt a kereset elfogadhatatlansága iránt terjesztett el? kifogást, amelyet arra alapított, hogy a felpereseknél hiányzik az egyéni érdek, mivel a szóban forgó támogatások nem egyéni támogatások, hanem egy támogatási program részei. Az Els?fokú Bíróság 2003. július 9-i végzéseivel a Bíróságnak a jelen ügyben hozandó ítéletének kihirdetéséig felfüggesztette a hét eljárást. A T?36/02., T?37/02., T?39/02., T?40/02., T?41/02. és T?42/02. sz. ügyekben a felperesek fellebbezést nyújtottak be a felfüggesztést elrendel? végzések ellen. A Bíróság a C?366/03. P.–C?368/03. P., C?390/03. P., C?391/03. P. és C?394/03. P. sz., ABI és társai kontra Bizottság ügyben 2003. november 26-án hozott végzésével (EBHT 2003., I?0000. o.) ezeket a fellebbezéseket ? mint nyilvánvalóan elfogadhatatlanokat ? elutasította.

21 A Commissione tributaria provinciale di Genova (Olaszország) a Bírósághoz 2004. március 23-án érkezett, 2004. február 11-i végzésével (C?148/04. sz. ügy) a Bíróságot el?zetes döntéshozatal iránti kérelemmel kereste meg a megtámadott határozat érvényességét illet?en, valamint az EK 87. és azt követ? cikkeknek, az EK?Szerz?dés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o., magyar nyelv? különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 14. cikkének és a közösségi jog általános jogelveinek értelmezésére vonatkozóan, amely kérelemr?l a Bíróság a mai napon külön ítélettel határoz.

A keresetr?l

22 Az Olasz Köztársaság öt jogalapot terjeszt el?, amelyeket az EK 253. cikknek, a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének, az EK 87. cikk (1) bekezdésének, az EK 87. cikk (3) bekezdése b) pontjának és az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának megsértésére alapít.

Az EK 253. cikk megsértésére alapított jogalap

A felek érvei

23 Az Olasz Köztársaság el?adja, hogy a Bizottság megsértette az EK 253. cikkben meghatározott indokolási kötelezettséget.

24 A jogalap három részre bontható:

- hiányos a megtámadott határozat indokolása a bankszektorban uralkodó verseny el?segítésére vonatkozó értékelés szempontjából;
- a Bizottság a vizsgálat során nem tett különbséget az olasz kormány azon érvei között, amelyek a vitatott adóintézkedéseknek az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásként

történésére, illetve ettől elválasztva, az EK 87. cikk (3) bekezdése alapján esetlegesen összeegyeztethetővé nyilvánításra vonatkoznak;

– nem elegendő, téves és ellentmondásos indokolást adott arra vonatkozóan, miért nem lehet a vitatott intézkedéseket az EK 87. cikk (3) bekezdése szerint az EK Szerződéssel összeegyeztethetőnek tekinteni.

25 A Bizottság vitatja a felperes állításait. Úgy véli, hogy a megtámadott határozat megfelel az ítélkezési gyakorlatban az indokolásra vonatkozóan meghatározott feltételeknek.

A Bíróság álláspontja

26 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség olyan lényeges formai követelmény, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságától, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. Az EK 253. cikkel megkövetelt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus jellegéhez, és világosan és egyértelműen kell bemutatnia a jogi aktust elfogadó közösségi szerv érvelését oly módon, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott intézkedés indokait és a hatáskörrel rendelkező bíróság gyakorolhassa felülvizsgálatát. Az indokolási kötelezettséget az adott ügy körülményei, különösen a jogi aktus tartalma, a felsorolt indokok jellege és a címzettek vagy a jogi aktussal közvetlenül és egyénileg érintett személyeknek a magyarázathoz fűződő érdeke alapján kell megítélni. Az indokolásnak nem kell valamennyi releváns ténybeli és jogi elemet tartalmaznia, mivel azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére való tekintettel is (lásd különösen a C-310/99. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2289. o.] 48. pontját).

– A jogalap első részéről

27 A jogalap első részében az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy hiányos a megtámadott határozat indokolása a bankszektorban uralkodó verseny elősegítésére vonatkozó értékelés szempontjából.

28 Ezt az általános megállapítást követően lényegében csak az olasz bankszektor szabályozásának fejlődését ismerteti, és a megfogalmazott kifogás tartalmára vonatkozóan nem szolgáltat pontos adatokat.

29 Az alkalmazandó jog fejlődésének részletes ismertetése fűként a 218/90 törvényre hivatkozik.

30 Eszerint a törvény eredetileg alapvető módosítást vezetett be az akkoriban kiterjedt állami szektorként működő olasz bankrendszerbe, mivel megengedte az állami bankok részvénytársasággá alakulását.

31 A 461/98 törvényt az olasz hitelrendszer reformjának utolsó állomásaként mutatják be.

32 Különösen azért volt szükség erre a törvényre, hogy megszűnjön vagy mindenesetre végérvényesen lecsökkenjen az állami jelenlét a banki szférában, illetve hogy végleg lezáruljon az olasz bankrendszer átalakításának és privatizálásának folyamata, amelyet a 218/90 törvény kezdett meg.

33 A 461/98 törvény különösen a következőkről rendelkezett:

– elnyben részesítette a bankok vagy bankcsoportok növekedését szolgáló intézkedéseket;

– lehetvé tette a 218/90 törvény alapján a banki társaságokra átruházott inaktív vagyonnak a banki alapítványokra történő, adósemleges visszaengedményezését.

34 A privatizációs folyamat lezárásának szükségessége együtt járt azzal a tervvel, amely a termelői tevékenységekre nehezedő adóterhek csökkentésével összefüggésben végrehajtandó adóreformra irányult.

35 Megfogalmazása alapján és a felek valamennyi beadványával összefüggésben a vizsgált jogalap első részét úgy kell érteni, hogy az azt a kifogást tartalmazza, miszerint a megtámadott határozatban nem szerepel az az indok, amely miatt a Bizottság állami támogatásnak minősítette a 461/98 törvényt és a 153/99 rendeletet, jóllehet ezek csak annak a 218/90 törvénynek a folytatását jelentik, amelyet az állami támogatásokra vonatkozó szabályokra tekintettel maga a Bizottság sem vont kétségbe.

36 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 16., 30. és 32. pontjában

– összefoglalta azt a leírást, amelyet az olasz kormány adott az eljárás során az olasz bankszektor szabályozásának fejlődéséről;

– hivatkozott az olasz kormány előterjesztésére, miszerint a 218/90 törvény és a 153/99 rendelet a bankszektor modernizálására irányuló ugyanazon folyamat részei;

– emlékeztetett az érintett tagállamnak a bankszektor konszolidálására és átalakítására irányuló célkitűzésére.

37 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozat indokolásának 51-54. pontjában kifejtette továbbá azokat az indokokat, amelyek alapján szerinte az a körülmény, hogy a 218/90 törvényt az állami támogatásokra vonatkozó szabályokra tekintettel nem vonta kétségbe, nem befolyásolja a 461/98 törvény és a 153/99 rendelet ugyanezen szabályok alapján történő minősítését.

38 Először is azzal kapcsolatban, hogy nem kérdejelezte meg a 218/90 törvényt, a Bizottság kiemeli, hogy az olasz kormány nem értesítette erről a törvényről. Hozzáfejezi, hogy az említett törvénynek csak bizonyos aspektusait vizsgálta egyedi ügyekkel kapcsolatban, és hogy az ezekre vonatkozóan elfogadott igazolás nem alkalmazható a jelen ügyben tárgyalt intézkedésekre.

39 Másfelől a Bizottság megjegyzi, hogy az állami bankok néhány kivétellel már 1992 végén részvénytársasággá alakultak, és ezt az átalakulást a 489/93 törvény kötelezővé tette.

40 A Bizottság szerint ezenkívül az a tény, hogy akkoriban nem kifogásolt olyan más intézkedéseket, amelyek esetleg hasonlóak voltak a 153/99 rendelettel bevezetett intézkedésekhez, nem jelenti azt, hogy ez utóbbit kedvezően kellene megítélni. Így nem feltétlenül ugyanúgy kell megítélni az adómentességet a banki alapítványról a banki társaságra történő eszközátruházásnál, mint a banki társaságról az alapítványra történő visszaengedményezés esetében. A banki társaságra történő eszközátruházás gyakorlatilag megkönnyíthette az állami bankok részvénytársasággá alakulását, míg ezen esetlegesen újraértékelt eszközöknek az alapítványokra történő adómentes visszaengedményezése a banki társaság megtérülési mutatóinak javítását célozta és eredményezte.

41 Végül a Bizottság szerint a 218/90 törvény ad hoc jellegű intézkedés, amely lényegében az elfogadásával összefüggő egyedi körülményekkel igazolható. A jelen ügyben tárgyalt intézkedések azonban semmiképpen nem tekinthetők összeegyeztethetőnek a közös piaccal.

42 Kiténik tehát, hogy az olasz kormány állításával ellentétben a Bizottság az elé terjesztett érvelésre indokolást adott válaszul a megtámadott határozatban.

43 Ez az indokolás megalapozottságától függetlenül elegendő volt ahhoz, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, és hogy a Bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét.

44 A vizsgált jogalap első részét következésképpen el kell utasítani.

– A jogalap második részéről

45 Jogalapja második részében az Olasz Köztársaság azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem adott külön indokolást a vitatott adóintézkedéseknek az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásként való minősítésére, illetve ettől elválasztva, az EK 87. cikk (3) bekezdése alapján az esetlegesen összeegyeztethetővé nyilvánításra vonatkozóan.

46 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az indokolási kötelezettség betartását elsősorban az indokolás tartalma, nem pedig formája alapján kell megítélni.

47 Mindazonáltal elegendő azt megjegyezni, hogy a jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat indokolásának 32-43. pontjában a vitatott adóintézkedéseknek az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásként való minősítését, illetve ettől elválasztva a határozat indokolásának a 45-48. pontjában az EK 87. cikk (3) bekezdésének esetleges alkalmazását vizsgálta.

48 Ilyen feltételek mellett a vizsgált jogalap második részét el kell utasítani.

– A jogalap harmadik részéről

49 Jogalapja harmadik részében az Olasz Köztársaság azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem elegendő, téves és ellentmondásos indokolást adott a megtámadott határozatban az EK 87. cikk (3) bekezdése b) vagy c) pontjának alkalmazására vonatkozóan.

50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 45-48. pontjában ismerteti azokat a szempontokat, amelyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vitatott adóintézkedések nem nyilváníthatóak a Szerződéssel összeegyeztethetőnek e rendelkezések alapján.

51 Többek között kifejti, hogy az olasz bankrendszer megszilárdítása nem tekinthető az EK 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében „közös európai érdeket szolgáló fontos projektnek”, mivel elsősorban a tagállam gazdasági szereplőinek és nem a Közösség egészének kedvez, illetve nem valamely konkrét, pontos és jól meghatározott projekt elősegítésének biztosításáról van szó.

52 Az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjára tekintettel, az „egyres tevékenységek gazdasági fejlődése” szempontjából a vitatott adóintézkedések összeegyeztethetőségével kapcsolatban a Bizottság rámutat arra, hogy ezek nem felelnek meg a nehéz helyzetben levő vállalkozások megmentésére és átalakítására nyújtott állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatásokról szóló, az 1999/C 288/02 közleményében (HL 1999. C288., 2. o.; magyar nyelvű

különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 322. o.) megfogalmazott, a közösségi iránymutatásokra vonatkozó alkalmazási feltételeknek. A szabályozás nem korlátozódik a kis- és középvállalkozásokra. A támogatásokat nem jelentették be egyenként a Bizottságnak, és nem terjesztettek el szerkezetátalakítási tervet sem. A támogatásban részesült bankok többnyire nem voltak nehéz helyzetben, és a támogatásokat nem is a hosszú távú gazdasági-pénzügyi megterülés javítására szánták. Az iránymutatások olyan intézkedések elfogadását követelték meg, amelyek arra irányulnak, hogy a lehető legnagyobb mértékben kiegyenlítsék a támogatásnak a versenytársakra gyakorolt esetleges hátrányos hatását. A jelen ügyben ellenben a támogatások arra irányulnak, hogy a kedvezményezett helyzetét megszilárdítsák a támogatásban nem részesült versenytársakkal szemben. Az adókedvezmények nem minősíthetők beruházási támogatásnak vagy másfajta ráfordításra nyújtott támogatásnak, amelyeket egyébként összeegyeztethetnek kell megítélni. A szabályozás nem rendelkezik más olyan jellemzővel, amely alapján a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében más indokból összeegyeztethetnek tekinthetné. Ezen túlmenően nem teljesül az utóbbi rendelkezésben meghatározott feltétel, miszerint „az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Eltérően a korábbi intézkedésektől – különösen a 218/90 törvényből eredő intézkedésektől, amelyek azzal, hogy versenyjogi szempontból csökkentették a többi bankkal szemben fennálló egyenlőtlenégeket, lehetővé tették az állami bankok számára a részvénytársasági forma elfogadását – a szóban forgó intézkedések főként a kedvezményezett versenyképességét javítják egy olyan ágazatban, amelyben a fokozott nemzetközi verseny jellemző.

53 El kell ismerni, hogy a Bizottság által előadott indokolás megalapozottságától függetlenül elegendő volt ahhoz, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, és a Bíróság gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét.

54 Egyebekben az Olasz Köztársaságnak az indokolás téves és ellentmondásos jellegére vonatkozó kifogása valójában az indokolás megalapozottságát vonja kétségbe, sőt ezzel arra hivatkozik, hogy a Bizottság által korábban elfogadott álláspont megváltoztatásának is hiányos volt az indokolása. Az olasz kormány ugyanis többek között arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban foglalt megállapítása, miszerint a szóban forgó szabályozás elsősorban a tagállam gazdasági szereplőinek és nem a Közösség egészének kedvez, „teljes mértékben leegyszerősítőnek és önkényesnek tűnik”. Másfelől azt állítja, hogy „nemcsak ellentmondásos, de teljességgel megalapozatlan is” a Bizottság azon megállapítása, miszerint a szóban forgó szabályozás nem egy konkrét, pontos és jól meghatározott projekt elősegítését biztosítja. Végül az egyes tevékenységek gazdasági fejlődését elősegítésére irányuló támogatások összeegyeztethetőségével kapcsolatban előadja, hogy a Bizottság okfejtése „ellentmondásos”, és „nem áll összefüggésben” azokkal a megállapításokkal, amelyekre más ügyekben jutott, és amelyektől a jelen ügyben igen világosan eltér.

55 Mint azonban az a jelen ítélet 26. pontjában megállapításra került, a jogi aktus indokolásának megalapozottsága annak érdemi jogszerűségére vonatkozik. Az indokolás megalapozottságának vitatását ezért nem lehet vizsgálni az EK 253. cikkben előírt kötelezettség betartásának felülvizsgálata során.

56 Ezenkívül a Bizottság által korábbi ügyek kapcsán elfogadott eltérő álláspont indokolását illetően a megtámadott határozat indokolásának 51-54. pontjában megemlíti azokat a szempontokat, amelyek miatt álláspontja szerint az összehasonlított helyzetek eltérnek, és amelyekkel ennél fogva ez az álláspont indokolható.

57 Ilyen feltételek mellett a vizsgált jogalap harmadik részét is el kell utasítani.

58 A fentiekből következően az EK 253. cikk megsértésére alapított jogalapot egészében el kell

utasítani.

A védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértésére alapított jogalap

A felek érvei

59 Az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy a Bizottság első ízben a megtámadott határozatban emelt valódi kifogást a közvetett adózás terén hozott, vitatott adóintézkedésekkel szemben, és ezt megelőzően nem adott alkalmat az olasz kormánynek és a kedvezményezetteknek arra, hogy magyarázattal szolgáljanak. A Bizottság ezért megsértette a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét.

60 A Bizottság úgy véli, hogy ez az érv új jogalpnak minősül, amely elfogadhatatlan az eljárási szabályzat 42. cikkének 2. §-a alapján, mivel azt első ízben a válasz során terjesztették elő.

A Bíróság álláspontja

61 Az eljárási szabályzat 42. cikkének 2. §-a értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve, ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel.

62 Keresetlevelében az Olasz Köztársaság nem terjesztett elő arra vonatkozó jogalapot, amely a megtámadott határozathoz vezető eljárásban a védelemhez való jog megsértésén alapult volna.

63 Csak a válasz során hivatkozott erre a jogalapra, ám azt nem alapította olyan jogi vagy ténybeli helyzetre, amely az eljárás során merült fel.

64 A szóban forgó jogalap ezért új jogalpnak minősül, és mint ilyet elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

Az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalap

A felek érvei

65 Az Olasz Köztársaság előadja, hogy a Bizottság megsértette az EK 87. cikk (1) bekezdését azáltal, hogy a vitatott adóintézkedéseket állami támogatásnak minősítette.

66 Az előterjesztett jogalap hat részből áll.

67 Az első részben a felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat az egyesülést vagy hasonló átalakulást végrehajtó bankok jövedelemadó-kulcsának 12,5%-ra csökkentését illetően téves előfeltevésen alapul. Ez a csökkentés nem az egyesülést vagy hasonló átalakulást végrehajtó bankok teljes bevételére vonatkozik, hanem csak a külön tartalékba helyezett bevételre. Ezenkívül az adócsökkentés mértéke nem haladhatja meg a 153/99 rendelet 22. cikkének (1) bekezdésében és 23. cikkének (1) bekezdésében meghatározott összeg 1,2 %-os összehatárértékét. Végül a Bizottság nem vette figyelembe azt, hogy a külön tartalékot három évig nem lehet felosztani a részvényesek között.

68 A jogalap további öt részében az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy a vitatott intézkedések:

- nem járnak együtt sem állami eszközök átruházásával, sem az állam meghatározott adóbevételről történő lemondásával;
- nem minősülnek állami támogatásnak, mivel a kedvezményezetteknek és a

holdingtársaságoknak is kedveznek, amelyek az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében nem minősülnek vállalkozásnak;

- a Bizottság állításával ellentétben nem szelektív, hanem éppen általános jellegűek, amennyiben olyan követelményeket tartalmaznak, amelyek alkalmazása nem vezet hátrányos megkülönböztetéshez, és nem önkényes;
- nem érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, vagy legfeljebb részlegesen érintik, és így csak a támogatások részleges visszatérítésének lett volna helye;
- nem torzítják a versenyt.

69 Különösen a 153/99 rendelet 16. cikkének (3) bekezdésében foglalt, az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök adósemleges visszaengedményezésére vonatkozó intézkedések nem eredményeznek gazdasági előnyt a visszaengedményezést végrehajtó társaságnak nyújtott adómentesség formájában, hanem csupán az adóteher átruházását jelentik ez utóbbi társaságról a visszaengedményezett javak kedvezményezettjére, valamint azt, hogy az adófizetési határidő a visszaengedményezési ügyletről a nevezett javak későbbi eladására tevődik át.

70 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az Olasz Köztársaság csak a válasz során adta elő azt az érvet, miszerint amikor a 153/99 rendelet 16. cikkének (3) bekezdése nem nélkülözhetetlen javak és eszközök adósemleges visszaengedményezéséről rendelkezik, azokat a kedvezményezettek is előnyben részesíti, akik az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében nem minősülnek vállalkozásnak. Ez az érv új jogalapnak minősül, amely az eljárási szabályzat 42. cikkének 2. §-a alapján elfogadhatatlan.

71 A felperes azt az érvet is csak a válasz során adta elő, miszerint a támogatás a tagállamok közötti kereskedelmet csak részlegesen érintheti, és ezért csak részben kell visszatéríteni. Úgy véli, hogy a visszatérítendő összeg csökkentésére irányuló kérelem új kérelemnek minősül, amely megváltoztatja a jogvita tárgyát, és ezáltal megsérti a Bíróság EK-alapokmányának 19. cikkét (jelenleg a Bíróság alapokmányának 21. cikke) és az eljárási szabályzat 38. cikkét.

72 A Bizottság egyebekben úgy véli, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalap megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- A jövedelemadó-kulcs csökkentésére vonatkozó előfeltetés tévességére alapított első részről

73 Az Olasz Köztársaság állításával szemben a Bizottság nem hivatkozott a bank teljes bevételére vonatkozó adókulcs-csökkentésre. A megtámadott határozat indokolásának 5. pontjában a külön tartalékba helyezett nyereségre vonatkozóan utalt a szóban forgó csökkentésre, mivel a tartalékképzés a csökkentés feltétele. Mindenesetre a bank teljes bevételére vonatkozó adócsökkentés figyelembevételére a megtámadott határozatot a támogatás mértékének vizsgálata tekintetében, nem pedig a támogatás meglétét illetően érintette volna.

74 Másfelől a megtámadott határozat ugyanezen pontjában a Bizottság kifejezetten megemlíti a 153/99 rendeletben megállapított 1,2 %-os összhatárértéket, valamint a három éves felosztási tilalmat, amelyekre az Olasz Köztársaság hivatkozott.

75 A jogalap első részét ezért el kell utasítani.

- A vitatott intézkedések állami vagy állami forrásból történő finanszírozásának feltételére

vonatkozó második rész?

76 Az EK 87. cikk (1) bekezdése a „tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott [...] támogatás[okról]” rendelkezik.

77 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a támogatás fogalma általánosabb, mint a szubvencióé, mivel nemcsak az olyan pozitív juttatásokat foglalja magában, mint maguk a szubvenciók, hanem azon beavatkozásokat is, amelyek különbözőféleképpen könnyítenek általában a vállalkozás költségvetésének terhein, és amelyek azonos természetűek és azonos hatásúak anélkül, hogy a szó szoros értelmében szubvenciónak minősülnének (lásd különösen a C/143/99. sz., *Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben 2001. november 8-án hozott ítélet [EBHT 2001., I/8365. o.] 38. pontját, a C/501/00. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I/6717. o.] 90. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

78 Ebből következően az az intézkedés, amellyel az állami hatóságok adómentességet biztosítanak egyes vállalkozásoknak, amelyek ugyan nem járnak együtt állami források átruházásával, de pénzügyileg kedvezőbb helyzetbe hozzák a kedvezményezettet, mint a többi befizető, állami támogatásnak minősül az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján (lásd a C/387/92. sz., *Banco Exterior de España* ügyben 1994. március 15-én hozott ítélet [EBHT 1994., I/877. o.] 14. pontját). Ugyanígy minősülhet állami támogatásnak az az intézkedés, amely egyes vállalkozásoknak adócsökkentést vagy egyébként esedékes adófizetés halasztását engedélyezi.

79 A jelen ügyben a vitatott intézkedések a következőket tartalmazzák:

- a jövedelemadó-kulcs csökkentését;
- a felsorolt ügyletek adósemlegességét biztosító rendelkezések alapján nyújtott adómentesség, azaz adóügyi szempontból figyelmen kívül hagyják azt, hogy az adótényállás elemei megvalósultak, mivel az adófizetést valamely azonos jellegű, esetleges későbbi ügylet időpontjára halasztják;
- tételes adó alkalmazása az egyébként fizetendő adó helyett egyesülésre vagy hasonló átalakulásra vagy üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök visszaengedményezésére vonatkozó ügyletek tekintetében;
- a banki társaságok adómentesen ruházhatják át a banki alapítványokra a Banca d'Italiában meglévő részesedésüket.

80 Az intézkedések tehát vagy kisebb adókulcs alkalmazása révén, vagy az egyébként fizetendő adó helyett tételes adó alkalmazásával, vagy az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök visszaengedményezésére során a tényleges többletérték esetén biztosított adómentesség révén adócsökkentést eredményeznek, vagy azáltal, hogy – mint ezt megtámadott határozat indokolása 39. pontjának második felében megállapítja – a Banca d'Italiában meglévő részesedésüket egy banki alapítványra átruházó banki társaság elnyehöz jut az ügylet révén, különösen ha az említett részesedésekhez eredetileg ingyenesen jutott, és visszterhesen ruházta át az alapítványra, vagy a részesedéseket újraértékeltek.

81 Ilyen feltételek között az érintett adóintézkedéseket az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami forrásból nyújtották.

82 Ezt a megállapítást nem gyengíti a visszaengedményezések adósemlegességét megállapító intézkedésekre vonatkozóan az az érv sem, hogy az egyébként esedékes adó fizetését a javak

esetleges későbbi eladásának időpontjára halasztják. Nemcsak az adótartozás fizetési halasztása minősülhet ugyanis állami támogatásnak, hanem főként az olyan – a jelen ügyben tárgyalthoz hasonló – visszaengedményezés, amelynek során valamely jogalanyról valamely másikra történő tulajdonátruházás történik oly módon, hogy a visszaengedményezést valamely – másik elkülönült jogalany – banki alapítvány javára végrehajtó banki társaság számára az adómentesség végleges lesz.

83 A vizsgált jogalap második részét ezért el kell utasítani.

– Az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök visszaengedményezésére irányuló ügyletek adósemlegességét biztosító intézkedés kedvezményezettjeinek jogállásáról

84 Az Olasz Köztársaság a válaszadás során arra az évrre hivatkozott, miszerint az üzleti tevékenység folytatásához nem nélkülözhetetlen javak és eszközök visszaengedményezésére irányuló ügyletek adósemlegességét biztosító intézkedés azokat a kedvezményezetteket is elnyben részesíti, akik az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében nem minősülnek vállalkozásnak.

85 Az eljárási szabályzat 42. cikkének 2. §-ával összhangban emlékeztetni kell arra, hogy az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve, ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel.

86 Mindazonáltal arra is emlékeztetni kell, hogy elfogadhatónak kell tekinteni azt a jogalapot, amely a keresetlevélben korábban közvetlenül vagy közvetve már előadott jogalap kibővítése (a 306/81. sz., Verros kontra Parlament ügyben 1983. május 19-én hozott ítélet [EBHT 1981., 1755. o.] 9. pontja és a C/301/97. sz., Hollandia kontra Tanács ügyben 2001. november 22-én hozott ítélet [EBHT 2001., I/8853. o.] 169. pontja).

87 Az Olasz Köztársaság keresetlevelében azzal adta elő a vizsgált – az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított – jogalapot, hogy a Bizottság több feltételt sem vett figyelembe az e rendelkezésben megállapítottak közül.

88 A válaszban szereplő azon állítás, miszerint az intézkedések azokat a kedvezményezetteket is elnyben részesítik, amelyek nem vállalkozások, egy korábban kifejtett jogalap kibővítésének minősül. Az állítás olyan kumulatív feltételre vonatkozik, amelyetől az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazása függ. A megfelelő érvet az előadott jogalap implicit módon tartalmazza.

89 A Bizottság által előadott elfogadhatatlansági kifogást következképpen el kell utasítani.

90 Érdemben meg kell állapítani, hogy a vitatott intézkedések egy támogatási program részei.

91 A támogatási programok esetén a Bizottság arra szorítkozhat, hogy a kérdéses program jellemzőit tanulmányozza, anélkül, hogy kötelees lenne minden egyes alkalmazási esetet megvizsgálni (lásd különösen a C/15/98. és C/105/99. sz., Olaszország és Sardegna Lines kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. október 19-én hozott ítélet [EBHT 2000., I/8855. o.] 51. pontját és a C/278/00. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I/3997. o.] 24. pontját), annak megállapítása végett, hogy e program tartalmaz-e támogatási elemeket.

92 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a vizsgált adórendeletkezés a banki társaságoknak kedvez. Adott esetben az a körülmény, hogy olyan kedvezményezetteknek is javára szolgál, amelyek nem vállalkozások, még nem teszi kérdésessé e megállapítást, amely elégséges az EK 87. cikk (1) bekezdésének valamely támogatási programra történő alkalmazásához.

93 A vizsgált jogalap harmadik részét ezért el kell utasítani.

– A vitatott intézkedések szelektív jellegére vonatkozó feltételről szóló negyedik rész

94 Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja a „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését elnyben részesít?” támogatásokat, azaz a szelektív támogatásokat.

95 E rendelkezés vonatkozásában valamely állami támogatás szelektív lehet akkor is, ha az összes gazdasági ágazatot érinti (lásd különösen a C-75/97. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1999. június 17-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-3671. o.] 33. pontját).

96 A jelen ügyben az adócsökkentés a banki ágazatra vonatkozik. Nem részesít kedvezményben más gazdasági ágazatokban működő vállalkozásokat. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy keresetlevelében az Olasz Köztársaság maga is hangsúlyozza, az intézkedésekben szereplő ügyletekben más társaságok is részt vehetnek, így pénzügyi, szolgáltató és biztosítótársaságok is, de „mindenesetre meghatározott elnyök kizárólag az érintett bankoknak járnak”.

97 A banki ágazaton belül továbbá kizárólag a szóban forgó ügyleteket végző vállalkozásokat támogatja.

98 Anélkül, hogy értékelni kellene a továbbiakban, amint azt a Bizottság a vitatott határozat 33. pontjában állítja, hogy az adócsökkentés a nagyméretű vállalkozásokat nagyobb mértékben támogatja, meg kell állapítani, hogy ezen intézkedés szelektív más gazdasági ágazatokhoz képest, és magában a banki ágazatban is.

99 Mivel nem alkalmazandóak minden gazdasági szereplőre, nem tekinthetők általános pénzügyi vagy gazdasági intézkedésnek.

100 Valójában kivételt teremtenek az általános adórendszerben. A kedvezményezett vállalkozások olyan adókedvezményben részesülnek, amelyre nincs joguk e program általános alkalmazása során, és amelyre nem tarthatnak igényt a más ágazatokban működő, hasonló ügyleteket végző vállalkozások vagy a banki ágazatban működő, a szóban forgó ügyleteket nem végző vállalkozások.

101 A vitatott adóintézkedéseket nem indokolja a kérdéses adórendszer természete vagy belső felépítése (lásd értelemszerűen a 173/73. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1974. július 2-án hozott ítélet [EBHT 1974., 709. o.] 33. pontját). Az általános rendszert nem igazítják a banki vállalkozások sajátos jellemzőihez. Az iratokból kiderül, hogy a nemzeti hatóságok kifejezetten úgy írták le ezeket, mint amelyek javítják bizonyos vállalkozások versenyképességét az ágazat fejlődésének adott pontján.

102 A jogalap negyedik részét ezért el kell utasítani.

– A tagállamok közötti kereskedelem érintettségére és a verseny torzítására vonatkozó feltételekre vonatkozó ötödik és hatodik jogalapról

103 Keresetlevelében az Olasz Köztársaság nem fogadja el, hogy a tagállamok közötti

kereskedelem érintettségére vonatkozó feltételnek teljesülnie kell. Válaszában azt hozza fel, hogy a Bizottság nem vizsgálta azt, hogy a vitatott intézkedések, ha a tagállamok közötti kereskedelem egészét nem is, de annak egy részét érintik-e, ha ugyanis megtörtént volna ez az értékelés, úgy ennek a támogatások visszatérítésének mértékében kifejezésre kellett volna jutnia az arányosság elvének alkalmazása során.

104 A Bizottság úgy véli, hogy ez utóbbi érv új kérelemnek minősül, amely megváltoztatja a jogvita tárgyát. Ezért elfogadhatatlan a Bíróság alapokmányának 21. cikke és az eljárási szabályzat 38. cikke alapján.

105 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ez utóbbi rendelkezések ellentétesek a keresetlevélben nem szereplő új kérelmek benyújtásával.

106 Az érvelést, amelynek elfogadhatósága vitatott, a keresetlevélben szereplő, a megtámadott jogi aktus megsemmisítésére irányuló kérelem alátámasztására adták elő. Nem jelenti sem a kérelem módosítását, sem annak kiegészítését.

107 Ebből következően nem minősíthető új kérelemnek.

108 Ez az érvelés valójában a keresetlevélben előterjesztett egyik jogalap kibevitésének minősül, és így még kevésbé tekinthető új jogalaprak az eljárási szabályzat 42. cikke értelmében (lásd a Verros kontra Parlament ítélet [hivatkozás fent] 9. pontját és a Hollandia kontra Tanács ítélet [hivatkozás fent] 169. pontját).

109 Következésképpen ez ellen nem hozható fel elfogadhatatlansági ok.

110 Érdemben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek, amennyiben érintik a tagállamok közötti kereskedelmet.

111 E két feltétel értékelése keretében a Bizottságnak nem azt kell megállapítania, hogy a támogatásoknak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, hanem csak azt kell megvizsgálnia, hogy e támogatások képesek-e hatást gyakorolni a kereskedelemre, és torzítani a versenyt (a C-372/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-3679. o.] 44. pontja).

112 Ebben az összefüggésben a tagállamok közötti kereskedelem „érintettségének” fogalma, amelyet a kereskedelemre gyakorolt hatásként vagy ennek lehetőségeként kell érteni, kizárja azt az értelmezést, hogy a támogatás teljes összegének visszatérítése a kereskedelem „teljes” érintettségétől függ, szemben a „részleges” érintettséggel, amely az arányosság elve alapján csak a támogatás egy részének visszatérítését teszi lehetővé.

113 Ez utóbbi ponttal kapcsolatban végeredményben arra kell emlékeztetni, hogy a jogellenes támogatás visszatérítés útján történő megszüntetése a jogellenesség megállapításának logikus következménye, a korábbi helyzet visszaállítása érdekében való visszatérítés fyszabály szerint nem tekinthető aránytalan intézkedésnek a Szerződésnek az állami támogatásokkal kapcsolatos rendelkezései céljaihoz képest. (lásd az Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [hivatkozás fent] 103-104. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

114 A támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetlenségét végső soron meg kell állapítani, ha kihatással van, vagy lehet a Közösségen belüli kereskedelemre, illetve torzító hatással van, vagy lehet a versenyre.

115 Ha az állam által nyújtott támogatás megerősíti valamely vállalkozás helyzetét a Közösségen

belüli kereskedelemben versenytársaival szemben, a támogatást olyannak kell tekinteni, mint amely érinti ezt a kereskedelmet (lásd különösen a 730/79. sz., Philip Morris kontra Bizottság ügyben 1980. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 1980., 2671. o.] 11. pontját; a C-53/00. sz. Ferring-ügyben 2001. november 22-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-9067. o.] 21. pontját és az Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [hivatkozás fent] 52. pontját).

116 Ezzel kapcsolatban az a körülmény, hogy valamely gazdasági ágazatot közösségi szinten liberalizálnak, eleget tesz annak a feltételnek, hogy a támogatásnak tényleges vagy potenciális hatást kell gyakorolnia a versenyre, illetve a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a C-409/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2003. február 13-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-1487. o.] 75. pontját).

117 Nem szükséges, hogy a kedvezményezett vállalkozás saját maga részt vegyen a Közösségen belüli kereskedelemben. Ugyanis amikor a tagállam támogatást nyújt valamely vállalkozásnak, a belföldi tevékenység ugyanazon a szinten maradhat, vagy növekedhet, ezáltal a többi tagállamban letelepedett vállalkozásoknak az e tagállam piacára való belépési esélyei csökkennek (lásd ilyen értelemben különösen az Olaszország kontra Bizottság ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet [hivatkozás fent] 84. pontját). Másrészt pedig az olyan vállalkozás megerősítése, amely addig nem vett részt a Közösségen belüli kereskedelemben, olyan helyzetbe hozhatja azt, hogy más tagállam piacára be tud lépni.

118 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a vitatott intézkedésekkel egyesülés, egyes javak és eszközök visszaengedményezésére, valamint a Banca d'Italiában meglévő részesedés átruházásának egyes eseteire megállapított adókedvezmény (lásd a jelen ítélet 80. pontját) megerősíti a kedvezményezett vállalkozás helyzetét a Közösségen belüli kereskedelemben részt vevő vállalkozásokkal szemben.

119 Úgyszintén meg kell állapítani, hogy a pénzügyi szolgáltatások ágazatában közösségi szinten fontos liberalizációs folyamat ment végbe, amely fokozta a szerződésben elírányzott, már a tőke szabad áramlásából eredő versenyt.

120 Az iratokból azonban kiderül, hogy a bankok egyesülését és szerkezetátalakítását elősegítő ügyletekre vonatkozó, vitatott intézkedések elfogadásukkor a 461/98 törvény alapjául szolgáló törvényjavaslat indokolásában annak megakadályozása eszközöként szerepeltek, hogy az olasz bankrendszernek az európai versenytársaival szembeni jelentős késése miatt a monetáris unió megvalósítása az olasz rendszer felbomlásához vezessen a legerősebb európai bankok javára.

121 A vitatott intézkedéssel az Olaszországban letelepedett piaci szereplőknek nyújtott versenyelőny alkalmas arra, hogy megnehezítse az olasz piacra való bejutást a többi tagállam piaci szereplői számára, és hogy megkönnyítse az Olaszországban letelepedett piaci szereplők bejutását más piacokra.

122 Az a körülmény, amelyre az Olasz Köztársaság hivatkozik, miszerint a támogatási program elérhető volt Olaszországban más tagállamok bankjainak fiókjai számára, nem akadályozza meg e hatásokat.

123 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a szóban forgó támogatások érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzíthatják a versenyt.

124 A vizsgált jogalap ötödik és hatodik részét ezért el kell utasítani.

125 Mindezekből az következik, hogy az EK 87. cikk (1) részére alapított jogalapot egészében el kell utasítani.

Az EK 87. cikk (3) bekezdése b) és c) pontjának megsértésére alapított jogalapokról

A felek érvei

126 Az Olasz Köztársaság az EK 87. cikk (3) bekezdésére alapított két jogalap kapcsán arra hivatkozik, hogy a támogatási programok előzetes bejelentésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása nem jogosítja fel a Bizottságot annak megállapítására, hogy a támogatási program a Szerződés ezen rendelkezése alapján nem nyilvánítható a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

127 A felperes először is úgy véli, hogy a Bizottság azáltal, hogy a támogatásokat – mint az e rendelkezés szerinti „közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósítását előmozdító támogatásokat” – nem nyilvánította a közös piaccal összeegyeztethetőnek, megsértette az EK 87. cikk (3) bekezdésének b) pontját. A felperes szerint a 461/98 törvény és a 153/99 rendelet az olasz bankintézetek privatizációjának befejezését célozta azzal, hogy elősegítette az olasz bankintézetekben az állami tőke vagy a nem magánbefektetőkhöz tartozó tőke elválasztását vagy csökkentését. Ez a folyamat nem vezetett a verseny torzításához, hanem sokkal inkább azokat az egyenlőtlenégeket csökkentette, amelyek a szóban forgó program bevezetése előtt a valódi magánbankok és azon bankok között álltak fenn, amelyek csak formálisan, de nem az ellenőrzött tőke szempontjából voltak magánbankok.

128 Az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy az olasz bankintézetek teljes és végleges privatizációja „közös európai érdeket szolgáló fontos projektnek” minősülhet, amely az euróövezet és a belső piac megvalósításának közösségi projektjébe illeszkedik. Az EK 295. cikkre tekintettel a privatizációs projektet csak a tagállamok valósíthatták meg, mindegyik az őt érintő részben. A privatizáció megszilárdítja a versenyt egy olyan fontos pénzügyi piacon, mint az olasz piac, és ez az egész Közösség javát szolgálja.

129 Az Olasz Köztársaság másodsorban úgy véli, hogy a Bizottság megsértette az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontját azáltal, hogy a vitatott intézkedéseket mint „egyres gazdasági tevékenységek fejlődését előmozdító támogatást” nem nyilvánította – a jelen esetben a banki tevékenységre vonatkozóan – a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

130 Az Olasz Köztársaság szerint a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazhatóságát csak a nehéz helyzetben levő vállalkozások megmentésére és átalakítására nyújtott állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatásokról szóló 1999/C 288/02 közleményére, valamint a megtámadott határozatban implicit módon szereplő, a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatások közösségi keretszabályára (HL 1996. C 213., 4. o.) vonatkozó 96/C 213/04 közleményére tekintettel vizsgálta. A felperes előadja, hogy sohasem állította, hogy a támogatási program úgy tekinthető, mint amely nehéz helyzetben levő vállalkozásoknak vagy kis- és középvállalkozásoknak biztosít támogatást. A felperes szerint az összeegyeztethetőséget közvetlenül az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján kellett volna megítélni, a vizsgált program ugyanis a Bizottság két közleményében „kodifikált” egyik tényállásnak sem feleltethető meg.

131 Az Olasz Köztársaság el?adja, hogy a Bizottság élesen eltér attól az állásponttól, amelyet a Banco di Napolinak az Olaszország által nyújtott támogatást feltételelesen engedélyez?, 1998. július 29-i 1999/288/EK határozatában (HL 1999. L 116., 36. o.) és a Banco di Sicilia és Sicilcassa szicíliai állami bankoknak Olaszország által nyújtott támogatást feltételelesen engedélyez?, 1999. november 10-i 2000/600/EK határozatában (HL 2000. L 256., 21. o.) elfogadott.

132 Ezek a határozatok olyan támogatásokra vonatkoztak, amelyek több szempontból hasonlítanak a vitatott intézkedésekhez, különösen mivel részben a 218/90 törvényen alapulnak. Ezeket a támogatásokat egyáltalán nem jelentették be. A Bizottság bizonyos feltételek között végül összeegyeztethet?nek tekintette ezeket a közös piaccal az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján.

133 A 153/99 rendelet 22. és 23. cikkében megállapított jövedelemadókulcs-csökkentés ugyanabba az irányba hat, mint a 218/90 törvény 7. cikkének (3) bekezdésében megállapított hasonló, ám még kedvez?bb adóintézkedés. Ez utóbbi rendelkezés révén az egyesüléssel létrejött, valamint beolvadásnál az átvev? hitelintézetek meghatározott fels? határértéken belül öt éven keresztül levonhatják a külön tartalékba való átutalásokat. A Bizottság azonban ezzel a korábbi intézkedéssel kapcsolatban nem így foglalt állást.

134 A Bizottság fenntartja, hogy az el?terjesztett két jogalap megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

135 Fel kell idézni el?ször is, hogy a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles kör? mérlegelési joggal rendelkezik, amelynek gyakorlása gazdasági és szociális szempontok közösségi összefüggésekben való értékelését feltételezi. A Bíróság ? e döntési szabadság gyakorlásának jogszer?ségét vizsgálva ? nem helyettesítheti a hatáskörrel rendelkező hatóság értékelését saját értékelésével, hanem csak annak vizsgálatára szorítkozhat, hogy az el?bbi értékelés során történt-e nyilvánvaló hiba vagy hatáskörrel való visszaélés (lásd a C?456/00. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. december 12-én hozott ítélet [EBHT 2002., I?11949. o.] 41. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

136 Egyúttal azt is meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatban ? a felperes állításával ellentétben ? a Bizottság a támogatási programok el?zetes bejelentésére vonatkozó kötelezettség elmulasztásából semmi esetre sem vonta le azt a következtetést, hogy a támogatási program nem nyilvánítható összeegyeztethet?nek a közös piaccal az EK 87. cikk (3) bekezdése alapján.

– A „közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósítását el?mozdító támogatások” fogalmáról

137 Az EK 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja lehet?séget ad arra, hogy a Bizottság a közös piaccal összeegyeztethet?nek nyilvánítson valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósítását el?mozdító támogatást.

138 A megtámadott határozat 45. pontjában a Bizottság leírja, hogy a vitatott intézkedések célja az olasz bankrendszer meger?sítése volt, és f?ként a tagállam gazdasági szerepl?it részesítette kedvezményekben, és nem a Közösség egészét.

139 Ezzel kapcsolatban elegend? megállapítani, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdésére alapított jogalap vizsgálatából, és különösen a 461/98 törvény alapjául szolgáló törvényjavaslat indokolásából kit?nik, hogy a vitatott intézkedések célja lényegében az Olaszországban letelepedett piaci szerepl?k versenyképességének a hazai piacon való versenyhelyzetük

megegyezése érdekében történő javítása volt.

140 Következésképpen a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát azzal, hogy kizárta a „közös európai érdeket szolgáló projekt” minősítést.

141 Az olasz kormány nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy a vitatott intézkedések a privatizáció folyamatának keretében történtek, amely közös európai érdeket szolgáló projektnek minősíthető.

142 Egyrészt ugyanis egyes adókedvezmények nem kapcsolhatók feltétlenül a privatizáció folyamatához. Másrészt és főképpen, valamely tagállam által indított privatizációs folyamatot ugyanis nem lehet önmagában közös európai érdeket szolgáló projektnek tekinteni.

143 Ennek következtében az EK 87. cikk (3) bekezdésének megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.

– „Az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését előmozdító támogatások” fogalmáról

144 Az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja lehetőséget ad arra, hogy a Bizottság a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítson egyes gazdasági tevékenységek fejlődését előmozdító támogatásokat.

145 A felperes állításával ellentétben a Bizottság ennek a rendelkezésnek az alkalmazhatóságát nem kizárólag az 1999/C 288/02 és a 96/C 213/04 közleményére tekintettel vizsgálta.

146 A megtámadott határozat 47. pontjában a Bizottság – miután a két közleményben foglalt feltételek alapján ténylegesen elemezte a vitatott intézkedéseket – leírja, hogy a támogatási program egyik jellemzője sem tekinthető olyanoknak, ami alapján azt a közös piaccal összeegyeztethetőnek lehetne nyilvánítani az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján.

147 A Bizottság továbbá hangsúlyozza, hogy szerinte az e rendelkezésben szereplő feltétel, miszerint a szóban forgó támogatások nem befolyásolhatják hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben, nem teljesül.

148 Azáltal, hogy az utóbbi ponttal kapcsolatban leírta különösen azt, hogy a vitatott intézkedések lényegében a kedvezményezettek versenyképességének javításával jártak valamely olyan ágazatban, amelyet erős nemzetközi verseny jellemez, és mivel korábban hangsúlyozta, hogy a támogatások a kedvezményezettek helyzetét erősítik az abban nem részesülő versenytársaikkal szemben, a Bizottság hallgatólagosan kizárja, hogy a vizsgált támogatási program célja általában a banki tevékenység „fejlesztése” lenne.

149 A vitatott intézkedések jellemzői kapcsán, a korábbi kifogások vizsgálata során leírt jogalapok figyelembevételével el kell ismerni, hogy a Bizottság ezen elemzése nem származik nyilvánvaló mérlegelési hibából.

150 Az Olasz Köztársaság nem hivatkozhat arra eredményesen, hogy a Bizottság eltért a 218/90 törvényben megállapított intézkedések kapcsán elfogadott álláspontjától, és különösen az 1999/288 és a 2000/600 határozatokban adott állásponttól.

151 Nem vitatott, hogy a 218/90 törvényben foglalt intézkedéseket soha nem jelentették be a Bizottságnak. Ami azon állítást illeti, miszerint e törvény 7. cikkének (3) bekezdésében leírt intézkedés lényegében megfelel a 153/99 rendelet 22. és 23. cikkében megállapított adócsökkentésnek, elegendő azt megjegyezni, hogy a hivatkozott intézkedést a Bizottság nem vizsgálta meg. Ezen túlmenően, még ha az egymást követő két intézkedés egymással a

folyamatosság viszonyában áll is, az a körülmény, hogy a Bizottság nem járt el a korábbi ellen, mivel a jelen ügyben kérdéses program ? a korábitól függetlenül vizsgálva ? bizonyos vállalkozásokat elnyben részesít, lényegtelen (lásd ilyen értelemben a 57/86. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 1988. június 7-én hozott ítélet [EBHT 1988., 2855. o.] 10. pont).

152 Ami az 1999/288 és a 2000/600 határozatot illeti, meg kell jegyezni, hogy azok név szerint azonosított bankok számára nyújtott támogatásokkal kapcsolatosak, és más intézkedésekre vonatkoznak, mint amelyek a jelen ügyben kérdésként felmerültek, nevezetesen a tkeemelés, a Banca d'Italia által nyújtott hitelek, a kincstári részvétellel mköd bank tkejéhez való hozzájárulás, és a vállalkozás, üzlet vagy vagyoni eszközök átruházásához kapcsolódó adókedvezmények.

153 Ebből következik, hogy az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának megsértésére alapított jogalapot el kell utasítani.

154 Végeredményben, az Olasz Köztársaság egyetlen megsemmisítésre irányuló jogalapja sem megalapozott.

155 A keresetet következésképpen el kell utasítani.

A költségekről

156 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §a alapján a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Olasz Köztársaságot, mivel peresztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (második tanács) a következésképpen határozott:

- 1) **A keresetet elutasítja.**
- 2) **Az Olasz Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások

* Az eljárás nyelve: olasz.